വിൻഡ്രോ കംപോസ്റ്റിംഗ് യൂണിറ്റ്,
കോതമംഗലം മുനിസിപ്പാലിറ്റി,
2021 സെപ്റ്റംബർ

അദ്ധ്യായം III

മാലിന്യങ്ങളുടെ വേർതിരിക്കൽ, ശേഖരണം, പരിവഹനം

അദ്ധ്യായം III

മാലിന്യങ്ങളുടെ വേർതിരിക്കൽ, ശേഖരണം, പരിവഹനം

മാലിന്യ ഉൽപാദകർ ജൈവ, അജൈവ, സാനിറ്ററി, ഗാർഹിക അപകടകരം എന്നിങ്ങനെ മാലിന്യങ്ങളെ വേർതിരിക്കുന്നുണ്ടോ എന്നുറപ്പുവരുത്തുവാനായി ഫലപ്രദമായ ഒരു സംവിധാനവും യുഎൽബികൾക്ക് ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്ന മാലിന്യം വേർതിരിക്കുന്നതിന്റെ ആദ്യപടിയെന്ന നിലയ്ക്ക് കളർ കോഡഡ് ബിന്നുകൾ വീടുകളിൽ നല്കുകയോ, സന്ദർശിച്ച സർക്കാർ കാര്യാലയങ്ങളിലും ആശുപത്രികളിലും സ്ഥാപിക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ലെന്ന് ഞങ്ങൾ നിരീക്ഷിച്ചു. നിലവിലുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ പാലിക്കാത്തത് വേർതിരിക്കാത്ത മാലിന്യങ്ങൾ സംസ്കരണ കേന്ദ്രങ്ങളിലും അപകടകരമായ മാലിന്യങ്ങൾക്കു വേണ്ടിയുള്ള ലാൻഡ്ഫില്ലുകളിലും എത്തിച്ചേരുന്നതിൽ കലാശിച്ചു. വീടുകൾ, ഭക്ഷണശാലകൾ, കോഴി/മാംസ സ്റ്റാളുകൾ എന്നിവയിൽ നിന്നുള്ള മാലിന്യശേഖരണത്തിന്റെ വ്യാപ്തി തെരഞ്ഞെടുത്ത യുഎൽബികളിൽ 16.13 ശതമാനത്തിനും 54.72 ശതമാനത്തിനും ഇടയിലായിരുന്നു. ഭക്ഷണമാലിന്യവും കോഴി മാലിന്യവും അംഗീകൃതമല്ലാത്ത ഏജൻസികൾ ശേഖരിക്കുകയും പന്നികൾക്കുള്ള തീറ്റയായി നൽകുകയും ചെയ്തു. ജൈവമാലിന്യത്തിന്റെ ശേഖരണം ഫലപ്രദമല്ലാത്തതിനാൽ, ഉൽപാദിപ്പിക്കപ്പെട്ട മാലിന്യം ജലാശയങ്ങളിലും, പൊതു സ്ഥലങ്ങളിലും റോഡരികിലും മറ്റും പുറന്തള്ളപ്പെട്ടു. മാലിന്യ ഉൽപാദകരാൽ മാലിന്യം വേർതിരിക്കുന്നത് യുഎൽബികൾക്ക് ഉറപ്പുവരുത്താൻ സാധിക്കാത്തതു മൂലം ജൈവമാലിന്യം അജൈവമാലിന്യത്തോടൊപ്പം കൂടിക്കലർന്ന് സംസ്കരണകേന്ദ്രങ്ങളിൽ എത്തുകയുണ്ടായി.

മാലിന്യം വേർതിരിക്കുന്നതിനും ശേഖരിക്കുന്നതിനുമുള്ള സംവിധാനം വിഭാവനം ചെയ്തതു പോലെ പ്രവർത്തിക്കാതിരിക്കുന്നതിനാൽ അതിനെ ശക്തിപ്പെടുത്തേണ്ടതുണ്ട്. മാലിന്യം കൊണ്ടുപോകുന്നതിനായി തുറന്ന വാഹനങ്ങളും വേർതിരിവ് ഇല്ലാത്ത വാഹനങ്ങളുമായിരുന്നു ഉപയോഗിച്ചിരുന്നത്. പരിശോധന നടത്തിയ കോർപ്പേറഷനുകളിൽ, സ്വന്തമായി വാങ്ങിയ വാഹനങ്ങൾ വെറുതെ കിടക്കവേ, മാലിന്യം കൊണ്ടുപോകുന്നതിനു വേണ്ടി സ്വകാര്യ വാഹനങ്ങൾ വാടകയ്ക്കെടുത്ത് ഉപയോഗിക്കുന്നതായി ഞങ്ങളുടെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടു. കോർപ്പറേഷനുകൾ വാങ്ങിയ വാഹനങ്ങളുടെ അറ്റകുറ്റപ്പണികളും പരിപാലനവും യഥാസമയം നടത്തുന്നതിൽ താമസമുണ്ടായി.

ഒരു യുഎൽബിയിൽ ഉൽപാദിപ്പിക്കപ്പെടുന്ന മാലിന്യം, വേർതിരിക്കൽ, ശേഖരണം, പരിവഹനം, സംസ്കരണം, നിർമ്മാർജ്ജനം എന്നിങ്ങനെ വിവിധ ഘട്ടങ്ങളിൽ കൂടി കടന്നു പോകുന്നു. ഓരോ ചുമതലയും ശാസ്ത്രീയമായും സുസ്ഥിരമായ രീതിയിലും നിർവ്വഹിക്കപ്പെടുന്നുവെങ്കിൽ മാത്രമേ ഒരു യുഎൽബിയിലെ മൊത്തത്തിലുള്ള മാലിന്യ പരിപാലന സംവിധാനം തൃപ്തികരമായ രീതിയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു എന്ന് പറയുവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ. മാലിന്യ പരിപാലനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിവിധ മുനിസിപ്പൽ ചുമതലകളുടെ പ്രവർത്തനതല നിർവ്വഹണത്തിന്റെ ഫലപ്രാപ്തി ഓഡിറ്റ് വിശകലനം ചെയ്തു.

3.1 വേർതിരിക്കൽ

മുനിസിപ്പൽ ഖരമാലിന്യം നാല് വ്യത്യസ്ത ഗ്രൂപ്പുകളിൽ, ജൈവ, അജൈവ, പുനഃചംക്രമണ, അപകടകരമായ മാലിന്യങ്ങളായി തരംതിരിക്കുന്ന പ്രക്രിയയെയാണ് വേർതിരിക്കൽ എന്ന് പരാമർശിക്കുന്നത്. മാലിന്യത്തിന്റെ വിവിധ ഘടകങ്ങളുടെ പുനരുപയോഗം,

പുനഃചംക്രമണം, സംസ്കരണം, ശാസ്ത്രീയമായ നിർമ്മാർജ്ജനം എന്നിവയെ സഹായിക്കുമെന്നതിനാൽ വേർതിരിക്കൽ ഒരു നിർണ്ണായക ആവശ്യകതയാണ്. മാലിന്യത്തിന്റെ തരംതിരിക്കൽ ഉറവിട/ഗാർഹികതല, കേന്ദ്രീകൃത തരംതിരിക്കൽ ഫെസിലിറ്റി, മാലിന്യ സംസ്കരണ സ്ഥലങ്ങൾ എന്നിങ്ങനെ വിവിധ തലങ്ങളിൽ നടക്കുന്നു. ഇത് മാലിന്യങ്ങൾ കുറയ്ക്കുന്നതിലേയ്ക്കും അന്തിമ നിർമ്മാർജ്ജനത്തിനായുള്ള ലാൻഡ്ഫിൽ സ്ഥലം കുറയ്ക്കുന്നതിലേയ്ക്കും നയിക്കും.

3.1.1 ഉറവിടത്തിൽ മാലിന്യം വേർതിരിക്കലിലെ അപര്യാപ്തത

എസ്ഡബ്ല്യൂഎം ചട്ടങ്ങൾ, 2016 പ്രകാരം മാലിന്യം പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന ഓരോരുത്തരും അവരവർ പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന മാലിന്യം തരമനുസരിച്ച് അതായത്, ജൈവ, അജൈവ, അപകടസാദ്ധ്യതയുള്ള ഗാർഹിക മാലിന്യം എന്നിങ്ങനെ വേർതിരിക്കേണ്ടതും, അനുയോജ്യമായ ബിന്നുകളിൽ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതും, അംഗീകൃത മാലിന്യ ശേഖരണക്കാരെ ഏൽപ്പിക്കേണ്ടതുമാണ്. ഡയപ്പറുകളും, സാനിറ്ററിപാഡുകളും പോലുള്ള ഉപയോഗിച്ച സാനിറ്ററി മാലിന്യവും അതുപോലെ നിർമ്മാണ പൊളിക്കൽ അവശിഷ്ടമാലിന്യങ്ങളും, ഹോർട്ടികൾച്ചർ, പൂന്തോട്ടമാലിന്യങ്ങളും, മാലിന്യം പുറപ്പെടുവിക്കുന്നവർ തന്നെ പ്രത്യേകം സൂക്ഷിക്കുകയും തദ്ദേശ അധികാരികൾ നിർദ്ദേശിക്കുന്ന പ്രകാരം നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യേണ്ടതുമാണ്.

പരിശോധന നടത്തിയ യുഎൽബികളിലെ വീടുകൾ, സർക്കാർ സ്ഥാപനങ്ങൾ, വാണിജ്യ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവയിലെ മാലിന്യം വേർതിരിക്കലിന്റെ വിശദവിവരങ്ങൾ **പട്ടിക 3.1-ൽ** അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

പട്ടിക 3.1 : പരിശോധന നടത്തിയ 21 യുഎൽബികളിലെ[40] വീടുകൾ, സർക്കാർ സ്ഥാപനങ്ങൾ, വാണിജ്യ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവയിലെ മാലിന്യം വേർതിരിക്കൽ

മാലിന്യ ജനയിതാവിന്റെ തരം	വീടുകൾ	സർക്കാർ സ്ഥാപനങ്ങൾ	വാണിജ്യസ്ഥാപനങ്ങൾ
ആകെ എണ്ണം	1075820	2426	180130
യുഎൽബി അവകാശപ്പെട്ട പ്രകാരം ഉറവിടത്തിൽ വേർതിരിക്കുന്ന മാലിന്യ ജനയിതാക്കളുടെ എണ്ണം	507470	1468	61607
ഉറവിടത്തിൽ വേർതിരിക്കുന്ന മാലിന്യ ജനയിതാക്കളുടെ ശതമാനം	47.17	60.51	34.20

(ഉറവിടം : പരിശോധന നടത്തിയ യുഎൽബികൾ നൽകിയ വിവരം)

ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ മാലിന്യം വേർതിരിക്കുന്നു എന്ന് പറയപ്പെടുന്ന വീടുകളുടെയും/സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും എണ്ണം യുഎൽബികൾ ഓഡിറ്റിനു നൽകിയെങ്കിലും, ഈ യൂണിറ്റുകളിൽ നിന്നും മാലിന്യം ശേഖരിച്ചിരുന്ന ഹരിതകർമ്മസേന നൽകിയ വീടുകളുടെയും/സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും എണ്ണം യുഎൽബികൾ അതേപടി അംഗീകരിക്കുകയായിരുന്നു എന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു. മാലിന്യം പുറപ്പെടുവിക്കുന്നവർ നിർദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്ന രീതിയിൽ മാലിന്യത്തെ ജൈവ, അജൈവ, സാനിറ്ററി, ഗാർഹിക

[40] പരിശോധന നടത്തിയ ഒരു യുഎൽബി, പെരിന്തൽമണ്ണ മുനിസിപ്പാലിറ്റി, ഖരമാലിന്യ പരിപാലനം, ജീവനം സൊല്യൂഷൻസ് എന്ന ഏജൻസിയെ ഏൽപ്പിച്ചു. നിർമ്മാർജ്ജനം നടപ്പാക്കുന്നതിന്റെ വിശദാംശങ്ങൾ ഏജൻസി യുഎൽബിക്ക് നൽകിയിരുന്നില്ല. ഓഡിറ്റ് നേരിട്ട് വിശദാംശങ്ങൾ ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടും ഏജൻസി അവ നൽകിയില്ല.

അപകടകരമായവ എന്ന രീതിയിൽ വേർതിരിക്കുന്നുണ്ടോ എന്ന് പരിശോധിക്കുന്നതിന് യുഎൽബികൾക്ക് ഒരു സംവിധാനവും ഇല്ലായിരുന്നു. ആയതിനാൽ, എസ്ഡബ്ല്യൂഎം ചട്ടങ്ങൾ/മാന്വൽ വിഭാവനം ചെയ്തിരിക്കുന്ന പോലെ ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ മാലിന്യം വേർതിരിക്കുന്ന മാലിന്യജനയിതാക്കളുടെ കൃത്യമായ എണ്ണത്തെ സംബന്ധിച്ച് യുഎൽബികൾ നൽകിയ വിവരങ്ങൾ വിശ്വാസം ജനിപ്പിക്കുന്നതായിരുന്നില്ല. നിർദ്ദിഷ്ട രീതിയിൽ മാലിന്യം വേർതിരിക്കുന്ന യൂണിറ്റുകളുടെ യഥാർത്ഥ എണ്ണത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വിശ്വാസയോഗ്യമായ വിവരം യുഎൽബികൾ ആനുകാലിക പരിശോധനകളിലൂടെ ശേഖരിക്കേണ്ടതാണ്.

പരിശോധന നടത്തിയ 21 യുഎൽബികൾ നൽകിയ മാലിന്യം വേർതിരിക്കലിന്റെ വിവരങ്ങൾ ഓഡിറ്റ് വിശകലനം ചെയ്തു (**അനുബന്ധം 4**). ഒരു യുഎൽബി (ആലപ്പുഴ) ഒഴികെ, ബാക്കിയുള്ള 20 യുഎൽബികളിലെ വേർതിരിക്കലിന്റെ ശതമാനം 0.41-നും 72.72-നും ഇടയിൽ ആയിരുന്നു. ഉറവിടത്തിൽ വലിയ അളവിൽ മാലിന്യം വേർതിരിക്കാൻ ഫലപ്രദമായ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കാത്തത്, മിശ്രിത മാലിന്യം കേന്ദ്രീകൃത മാലിന്യസംസ്കരണ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ എത്തിച്ചേരാൻ ഇടയാക്കുകയും, തൽഫലമായി മാലിന്യത്തിന്റെ ഘടകങ്ങളെ 'തിരസ്കരിച്ചവ' എന്ന് തരം തിരിയ്ക്കുന്നതിൽ കലാശിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു.

3.1.2 ബിന്നുകളുടെ വിതരണം

സ്വച്ഛ്ഭാരത് മിഷൻ (നഗരം) മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ വിഭാവനം ചെയ്യുന്നത്, യുഎൽബികൾ ഓരോ വീടുകൾക്കും രണ്ടു നിറങ്ങളിലുള്ള ബിന്നുകൾ, ഒന്ന് പച്ചയും മറ്റേത് നീലയും, വിതരണം ചെയ്യേണ്ടതും, അപ്രകാരം മാലിന്യത്തെ യഥാക്രമം ഈർപ്പമുള്ളത് (ജൈവം), ഉണക്കുള്ളത് (അജൈവം) എന്ന് ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ വേരിതിരിക്കേണ്ടതുമാണ് എന്നാണ്. പരിശോധന നടത്തിയ യുഎൽബികൾ ഒന്നും തന്നെ മാലിന്യം വേർതിരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി വീടുകൾക്ക് നിറഭേദമുള്ള ബിന്നുകൾ നൽകിയിരുന്നില്ല എന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു. പരിശോധന നടത്തിയ യുഎൽബികളിൽ കൊയിലാണ്ടി മുനിസിപ്പാലിറ്റി മാത്രമാണ് പൊതു സ്ഥലങ്ങളിൽ ചവർ ബിന്നുകൾ ഏർപ്പെടുത്തിയിരുന്നത്. അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ ശേഖരിക്കുന്നതിനായി തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷൻ വിവിധ സ്ഥലങ്ങളിൽ ഉണങ്ങിയ മാലിന്യങ്ങൾ വേർതിരിച്ച് ശേഖരിക്കുന്ന കേന്ദ്രങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചിരുന്നു.

ബിന്നുകൾ ഉപയോഗിച്ച് ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ ഗാർഹിക മാലിന്യങ്ങളെ ജൈവം, അജൈവം എന്ന തരത്തിൽ വേർതിരിക്കുന്നത് പുനഃചംക്രമണ വസ്തുക്കളുടെ രണ്ടാം ഘട്ടസംഭരണവും തരംതിരിക്കലും നടക്കുന്ന മെറ്റീരിയൽ റിക്കവറി ഫെസിലിറ്റികളിൽ (എംആർഎഫ്) രണ്ടാംഘട്ട വേർതിരിക്കലിന്റെ തോത് കുറയ്ക്കും. ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ മാലിന്യം വേർതിരിക്കുന്നതിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ഫലപ്രദമായ ഐഇസി നടപടികളുടെ അഭാവം, വീടുകളിൽ തന്നെ മാലിന്യം വേർതിരിക്കുന്നതിലുണ്ടായ കുറവിന് കാരണമായിരിക്കാം.

സർക്കാർ ഓഫീസുകളിലും ആശുപത്രികളിലും നടത്തിയ സംയുക്ത ഭൗതിക പരിശോധനയിൽ ജൈവ, അജൈവ മാലിന്യങ്ങൾക്ക് പ്രത്യേക ബിന്നുകൾ നൽകാതെ, എല്ലാ മാലിന്യങ്ങളും മിശ്രിതമാലിന്യങ്ങളായി ഒരു ബിന്നിൽ തന്നെ ശേഖരിച്ചിരുന്നത്, വേർതിരിക്കൽ പ്രയാസകരവും സമയമെടുക്കുന്നതുമാക്കി എന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു.

നാല് സർക്കാർ ഓഫീസുകളിലും[41] ഏഴ് സർക്കാർ ആശുപത്രികളിലും[42] മാലിന്യം കത്തിക്കുന്ന സാഹചര്യങ്ങൾ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെട്ടു. ഇത് മനുഷ്യരുടെ ആരോഗ്യത്തിനും പരിസ്ഥിതിക്കും അപകടകരമായ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്നതാണ്.

കോഴിക്കോട് കോർപ്പറേഷനിൽ ചെറുവണ്ണൂർ സിഎച്ച്സിയിൽ മിശ്രിത മാലിന്യം കത്തിക്കുന്നത് (2021 ഒക്ടോബർ)

ആലുവ മുനിസിപ്പാലിറ്റി ഓഫീസിൽ പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം തുറസ്സായി കത്തിക്കുന്നത് (2021 ജൂലൈ)

3.1.3 അപകടകരമായ ഗാർഹിക മാലിന്യം വേർതിരിക്കൽ

ഉപയോഗിച്ച ബാറ്ററികൾ, കാലാവധി കഴിഞ്ഞ മരുന്നുകൾ, ഉപേക്ഷിച്ച പെയിന്റ് ഡ്രമ്മുകൾ, സിഎഫ്എൽ ബൾബുകൾ എന്നിവ പോലുള്ള അപകടകരമായ ഗാർഹിക മാലിന്യങ്ങൾ പ്രത്യേകം കൈകാര്യം ചെയ്യേണ്ടതും നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യേണ്ടതുമാണ്. പരിശോധന നടത്തിയ യുഎൽബികൾ ഒന്നും തന്നെ അപകടകരമായ ഗാർഹിക മാലിന്യങ്ങളുടെ ലിസ്റ്റ് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്നില്ല. കൂടാതെ, തങ്ങൾ ഉത്ഭവിപ്പിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യതയുള്ള അപകടകരമായ ഗാർഹിക മാലിന്യങ്ങളുടെ ഇനങ്ങളെക്കുറിച്ചും അവ വേർതിരിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെ കുറിച്ചും പൊതു ജനങ്ങൾക്ക് അവബോധം ഉണ്ടാക്കുന്നതിനു വേണ്ടിയുള്ള ഐഇസി പരിപാടികൾ 18 യുഎൽബികൾ നടത്തിയിരുന്നില്ല. കൊച്ചി കോർപ്പറേഷനിലെ സംയുക്ത ഭൗതിക പരിശോധനയിൽ, മാലിന്യം വേർതിരിക്കാതിരുന്നത് അപകടകരമായ ഗാർഹിക മാലിന്യം സംസ്കരണ കേന്ദ്രത്തിൽ എത്തുന്ന മറ്റു മാലിന്യവുമായി ഇടകലരുന്നതിന് കാരണമാകുന്നതായി ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു. ഇത്, ഇത്തരം മാലിന്യങ്ങൾ ഉൾപ്പെട്ട തിരസ്കൃത മാലിന്യം സംസ്കരണ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ കുന്നുകൂടുന്നതിന് ഇടയാക്കുകയും, ഇത് വേർതിരിക്കുന്നതിനും നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുന്നതിനും അധിക സാമ്പത്തിക ബാദ്ധ്യത വരുത്തുകയും ചെയ്തു.

തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷനിൽ തുമ്പൂർമൂഴിയിലെ ജീവനക്കാർ മാലിന്യം കത്തിക്കുന്നത് (2021 ആഗസ്റ്റ്)

41 സിവിൽ സ്റ്റേഷൻ കോഴിക്കോട്,മിനി സിവിൽ സ്റ്റേഷൻ കായംകുളം, താലൂക്ക് ഓഫീസ് അമ്പലപ്പുഴ, ആലുവ മുനിസിപ്പൽ ഓഫീസ്

42 താലൂക്ക് ആശുപത്രി, ഫെറോക്ക്, ഇഎസ്ഐ ഡിസ്പെൻസറി, എരഞ്ഞിപ്പാലം, ഇഎസ്ഐ ആശുപത്രി, തിരുവനന്തപുരം, ജില്ലാ ആശുപത്രി, നെടുമങ്ങാട്, ജനറൽ ആശുപത്രി, നെയ്യാറ്റിൻകര, സിഎച്ച്സി, ചെറുവണ്ണൂർ, ജില്ലാ ആശുപത്രി, വടകര

3.1.4 സാനിറ്ററി മാലിന്യങ്ങളുടെ വേർതിരിക്കൽ

ഡയപ്പറുകൾ, സാനിറ്ററി പാഡുകൾ എന്നിങ്ങനെയുള്ള ഉപയോഗിച്ച സാനിറ്ററി മാലിന്യങ്ങൾ, ഇവ പുറപ്പെടുവിക്കുന്നവർ, ഈ ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ നിർമ്മാതാക്കൾ/ ബ്രാൻഡ് ഉടമസ്ഥർ നൽകുന്ന പൗച്ചുകളിൽ സുരക്ഷിതമായി പൊതിഞ്ഞ്, അവ അജൈവമാലിന്യം ഇടുവാനുദ്ദേശിച്ചുള്ള ബിന്നുകളിൽ വയ്ക്കേണ്ടതാണ് എന്ന് എസ് ഡബ്ല്യുഎം, ചട്ടങ്ങൾ 2016 നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. എന്നാൽ, പരിശോധന നടത്തിയ 16 യുഎൽബികളിൽ സാനിറ്ററി മാലിന്യം മറ്റ് അജൈവ മാലിന്യങ്ങളുമായി ഇടകലർന്നതായി കാണപ്പെട്ടതിനാൽ, ഇവ കൈകൾകൊണ്ട് വേർതിരിക്കുന്നതിന് യുഎൽബി ജീവനക്കാർ വൈമനസ്യം കാണിക്കുന്നതിനിടയാക്കി. സാനിറ്ററി മാലിന്യം ഇടകലർന്ന മിശ്രിത മാലിന്യം യുഎൽബി ജീവനക്കാർ തന്നെ കത്തിക്കുന്ന സന്ദർഭങ്ങൾ തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷനിൽ കണ്ടു. ഇത് ആരോഗ്യത്തിനും പരിസ്ഥിതിക്കും ഹാനികരമാണ്. 16 യുഎൽബികളിൽ ഓഡിറ്റ് സന്ദർശിച്ച 115 വീടുകളിൽ, 75 വീടുകളിലും സാനിറ്ററി മാലിന്യം വീടിന്റെ പരിസരത്തു തന്നെ കത്തിച്ചിരുന്നതായി പ്രസ്താവിക്കപ്പെട്ടു.

കൊച്ചി കോർപ്പറേഷൻ -ബ്രഹ്മപുരം സംസ്കരണ കേന്ദ്രത്തിൽ മിശ്രിത മാലിന്യം തിരസ്കരിച്ചവയായി തള്ളിയിരിക്കുന്നത് (2021 നവംബർ)

ഗാർഹിക സാനിറ്ററി മാലിന്യം, ജൈവ മാലിന്യം, അപകടകരമായ മാലിന്യം എന്നിവ നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുന്നതിനായുള്ള ഒരു പൈലറ്റ് പദ്ധതി, കെഇഐഎൽ[43]-ന്റെ സഹായത്തോടെ സംസ്ഥാനം ഏറ്റെടുത്തിട്ടുണ്ടെന്നും, ആരംഭഘട്ടത്തിൽ കെഇഐഎൽ-ന്റെ സമീപത്തു സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ഏഴ് യുഎൽബികളിൽ പദ്ധതി നടപ്പാക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നുവെന്നും സർക്കാർ പറഞ്ഞു (2022 മെയ്).

പരിശോധന നടന്ന യുഎൽബികളിലെ വികലമായ രീതിയിലുള്ള ഉറവിടത്തിലെ വേർതിരിക്കൽ തുടർന്നുള്ള ഖണ്ഡികകളിൽ വിവരിച്ചിരിക്കുന്നതുപോലെ, കേന്ദ്രീകൃതവും വികേന്ദ്രീകൃതവുമായ സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങളുടെ കാര്യക്ഷമമല്ലാത്ത ഉപയോഗത്തിന് കാരണമായി എന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു.

3.1.5 സംസ്കരണ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ മാലിന്യം വേർതിരിക്കൽ

മാലിന്യ ജനയിതാക്കൾ തന്നെ മാലിന്യം വേർതിരിക്കുന്നു എന്ന് ഉറപ്പുവരുത്താൻ യുഎൽബികൾക്ക് കഴിയാതിരുന്നതിനാൽ, ജൈവ മാലിന്യങ്ങൾ അജൈവമാലിന്യങ്ങളുമായി ഇടകലർന്ന് സംസ്കരണ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ എത്തിയിരുന്നു. പരിശോധന നടത്തിയ 22 യുഎൽബികളിൽ ഒൻപത്[44] എണ്ണത്തിൽ ജൈവമാലിന്യം

---

[43]കേരള എൻവിറോ ഇൻഫ്രാസ്ട്രക്ച്ചർ ലിമിറ്റഡ്- കൊച്ചിയിലെ അമ്പലമേടിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന സംസ്ഥാനത്തെ ഒരേയൊരു അപകടകരമായ മാലിന്യത്തിനുള്ള ലാൻഡ്ഫിൽ ഫെസിലിറ്റി.

[44]കൊച്ചി, കോഴിക്കോട്,തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷനുകൾ, പെരിന്തൽമണ്ണ, കോതമംഗലം, ആലപ്പുഴ, ഏലൂർ, നെയ്യാറ്റിൻകര, നെടുമങ്ങാട് മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ

സംസ്കരിക്കുന്നതിന് കേന്ദ്രീകൃത/സമൂഹതല സംവിധാനങ്ങൾ[45] ഉണ്ടായിരുന്നു എന്ന് ഓഡിറ്റിൽ കണ്ടിരുന്നു. എന്നാൽ, ഈ ഒൻപത് കേന്ദ്രങ്ങളിൽ നടത്തിയ സംയുക്ത ഭൗതിക പരിശോധനയിൽ നാല്[46] കേന്ദ്രങ്ങളിൽ ഭാഗികമായ വേർതിരിക്കലേ നടന്നിരുന്നുള്ളൂ എന്നാണ് വെളിവായത്. ആയതിനാൽ, പുനഃചംക്രമണ പ്രക്രിയ തടസ്സപ്പെടുകയും ഇത്, ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്ന കംപോസ്റ്റിന്റെ ഗുണനിലവാരത്തെ ബാധിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഉറവിടത്തിലെ ഫലപ്രദമായ വേർതിരിക്കലിന്റെ അഭാവത്തിൽ യുഎൽബികൾക്ക് തങ്ങളുടെ അധികാര പരിധിയിൽ വരുന്ന പ്രദേശത്ത് സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്ന മാലിന്യങ്ങളുടെ സംസ്കരണത്തിന് ഭീമമായ തുക മുടക്കേണ്ടി വന്നിരുന്നു.

നാല് യുഎൽബികൾ[47] 2020-21-ൽ 1313.21 ടൺ മിശ്രിതമാലിന്യം തിരസ്കരിക്കപ്പെട്ടതായി കണക്കാക്കി ക്ലീൻ കേരള കമ്പനി ലിമിറ്റഡ് (സികെസിഎൽ) വഴി കെഇഐഎല്ലിന് ലാൻഡ്ഫില്ലിംഗിന് നൽകിയതുവഴി, ₹156.14 ലക്ഷത്തിന്റെ ബാദ്ധ്യതയുണ്ടാക്കി. തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷൻ എരുമക്കുഴിയിലെ മാലിന്യം കൂട്ടിയിടുന്ന സ്ഥലം പൂന്തോട്ടമായി മാറ്റുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി 62.61 ടൺ വേർതിരിക്കാത്ത മാലിന്യം കെഇഐഎൽന് കൈമാറ്റം ചെയ്തു (2020 ഒക്ടോബർ). എസ്ഡബ്ല്യുഎം ചട്ടങ്ങൾ, 2016 പ്രകാരം പുനരുപയോഗിക്കാൻ കഴിയാത്ത, പുനഃചംക്രമണ സാദ്ധ്യതയില്ലാത്ത, അജൈവ, തീപിടിക്കാത്ത, പ്രതികരണശേഷിയില്ലാത്ത നിഷ്ക്രിയ മാലിന്യം, സംസ്കരണത്തിന് മുൻപ് തിരസ്കൃതമായവ, സംസ്കരണസംവിധാനങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള അവശിഷ്ടങ്ങൾ എന്നിവ മാത്രമേ സാനിറ്ററി ലാൻഡ്ഫില്ലിലേക്ക് അയക്കാവൂ. യുഎൽബികളും/സികെസിഎൽ-ഉം വേർതിരിക്കാത്ത മാലിന്യം ലാൻഡ്ഫില്ലിലേക്ക് അയക്കുക വഴി ഈ ചട്ടങ്ങൾ ലംഘിച്ചു എന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു.

മിശ്രിതമാലിന്യം ജനിപ്പിക്കുന്നത് ശരിയായ വേർതിരിക്കൽ ഉറപ്പാക്കുന്നതിലുള്ള യുഎൽബികളുടെ വീഴ്ചയുടെ സൂചനയാണെന്നും, ഒരിക്കൽ മിശ്രിതമാലിന്യം പുറപ്പെടുവിച്ചാൽ ഏകപരിഹാരമാർഗ്ഗം അത് നിഷ്ക്രിയ മാലിന്യമായി കണക്കാക്കി ലാൻഡ്ഫില്ലിൽ ശാസ്ത്രീയമായി നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുക എന്നതാണെന്നും അന്തിമകൂടിക്കാഴ്ചയിൽ സർക്കാർ അംഗീകരിച്ചു (2022 മെയ്). കൂടാതെ, ലാൻഡ്ഫില്ലിനായി ഭൂമി വാങ്ങുന്നതിനുള്ള സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ശ്രമങ്ങൾ ഇതുവരെ വിജയിച്ചിട്ടില്ല എന്നതു കാരണം മിശ്രിത മാലിന്യം കെഇഐഎൽ-ന്റെ അപകടകരമായ മാലിന്യത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള ലാൻഡ്ഫില്ലിൽ നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യേണ്ടതായി വന്നു.

മാലിന്യപരിപാലനം നിർബന്ധമായി നഗര ആസൂത്രണത്തിന്റെ ഭാഗമാക്കേണ്ടതും അനുയോജ്യമായ നിർമ്മാർജ്ജന രീതികൾ അവലംബിക്കേണ്ടതുമായതിനാൽ മറുപടി സ്വീകാര്യമല്ല. മിശ്രിതമാലിന്യം ഉണ്ടാകുമ്പോഴെല്ലാം ഖരമാലിന്യം നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യാൻ അപകടകരമായ മാലിന്യത്തിനുള്ള ലാൻഡ്ഫിൽ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നത് ശരിയായ പരിഹാരമാർഗ്ഗമല്ല.

3.2 ശേഖരണം

ഉറവിടത്തിൽ സംഭരിച്ച മാലിന്യം തെരുവുകളിലും, ഓടകളിലും, ജലാശയങ്ങളിലും ഉപേക്ഷിക്കുന്നില്ല എന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിന് വേർതിരിക്കപ്പെട്ട മാലിന്യം ശേഖരിക്കുന്നത് അത്യാവശ്യമാണ്. ചേരികളും അനൗപചാരിക കുടിയേറ്റങ്ങളും ഉൾപ്പെടെയുള്ള എല്ലാ വീടുകളും വാണിജ്യ സ്ഥാപനങ്ങൾ, മറ്റ് ഗാർഹികേതര

[45] ജൈവമാലിന്യങ്ങൾ സംസ്കരിക്കുന്നതിന് എയ്റോബിക് കംപോസ്റ്റിംഗ് (വിൻഡ്രോ, തുമ്പൂർമുഴി), വെർമി കംപോസ്റ്റിങ്, ബയോമെത്തനേഷൻ സാങ്കേതിക വിദ്യ എന്നിവ ഉപയോഗിക്കുന്ന സംവിധാനങ്ങൾ

[46] കൊച്ചി, കോഴിക്കോട്, തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷനുകൾ, നെയ്യാറ്റിൻകര മുനിസിപ്പാലിറ്റി

[47] തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷൻ, ആലപ്പുഴ, മലപ്പുറം, കായംകുളം മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ

പരിസരങ്ങൾ[48] എന്നിവിടങ്ങളിൽ നിന്നുമുള്ള വേർതിരിക്കപ്പെട്ട ഖരമാലിന്യത്തിന്റെ വീട്ടുവീടാന്തരശേഖരണത്തിന് യുഎൽബികൾ ഏർപ്പാട് ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

3.2.1 ജൈവമാലിന്യ ശേഖരണം

എസ്ഡബ്ല്യുഎം ചട്ടങ്ങൾ പ്രകാരം, ജൈവമാലിന്യം ഉറവിടത്തിൽ സംസ്കരിക്കുവാൻ വീട്ടുകളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. എന്നിരുന്നാലും, യുഎൽബികൾ നിർബന്ധമായും ജൈവമാലിന്യം വേർതിരിക്കപ്പെട്ട രീതിയിൽ ശേഖരിക്കുകയും, പ്രത്യേക സംസ്കരണ യൂണിറ്റുകൾ സ്ഥാപിക്കുവാൻ സ്ഥലം ലഭ്യമല്ലാത്ത സ്ഥാപനങ്ങളിലും വീടുകളിലും നിന്നുമുള്ള അധിക മാലിന്യം സംസ്കരിക്കുന്നതിനായി പൊതു സംസ്കരണസംവിധാനങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കേണ്ടതുമാണ്.

സംസ്ഥാന നയം പരിപോഷിപ്പിക്കുന്നത് ജൈവ മാലിന്യം ഉറവിടത്തിൽ സംസ്കരിക്കുന്നതിനെയാണെങ്കിലും, പരിശോധന നടത്തിയ 22 യുഎൽബികളിൽ, 13 യുഎൽബികൾ ജൈവമാലിന്യം ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്ന യൂണിറ്റുകളിൽ നിന്നു ശേഖരിച്ചിരുന്നില്ല എന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു. അഞ്ച്[49] യുഎൽബികൾ ജൈവമാലിന്യം വീടുകൾ/ചന്തകൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ നിന്നും ശേഖരിച്ചിരുന്നു. വീടുകൾ, റസ്റ്റാറന്റുകൾ, ചിക്കൻ സ്റ്റാൾ/ഇറച്ചി സ്റ്റാൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ നിന്നും ഈ യുഎൽബികൾ ശേഖരിച്ച മാലിന്യം 16.13 ശതമാനം മുതൽ 54.72 ശതമാനം വരെ എന്ന തോതിലായിരുന്നു. ശേഷിക്കുന്ന നാലു യുഎൽബികൾ[50] ചന്തകളിൽ നിന്നുള്ള മാലിന്യം ശേഖരിച്ച് തുമ്പൂർമുഴി ബിന്നിൽ നിക്ഷേപിക്കുകയായിരുന്നു.

പരിശോധന നടത്തിയ യുഎൽബികളിൽ പുറപ്പെടുവിപ്പിക്കുകയും ശേഖരിക്കുകയും ചെയ്ത ജൈവമാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് **പട്ടിക 3.2** -ൽ കാണിച്ചിരിക്കുന്നു.

പട്ടിക 3.2: പരിശോധന നടത്തിയ 18 യുഎൽബികളിൽ[51] സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടതും ശേഖരിച്ചതുമായ ജൈവമാലിന്യത്തിന്റെ അളവ് കാണിക്കുന്ന പട്ടിക

	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
പുറപ്പെടുവിച്ചത് (ടൺ)	2,97,615.28	3,04,634.17	3,12,051.82	3,17,848.10	3,03,507.05
ശേഖരിച്ചത് (ടൺ)	1,20,297.58	1,24,696.97	1,30,114.37	1,31,906.35	1,16,097.30
ശേഖരിച്ചതിന്റെ ശതമാനം	40.42	40.93	41.70	41.50	38.25
ശേഖരിക്കാത്ത മാലിന്യത്തിന്റെ ശതമാനം	59.58	59.07	58.30	58.50	61.75

(ഉറവിടം: പരിശോധന നടത്തിയ യുഎൽബികൾ നൽകിയ വിവരം)

പരിശോധന നടത്തിയ 18 യുഎൽബികളിൽ പുറപ്പെടുവിക്കപ്പെട്ട ജൈവമാലിന്യത്തിന്റെ ശരാശരി 58 മുതൽ 62 ശതമാനം വരെ ശേഖരിച്ചിരുന്നില്ല. യുഎൽബികളിലെ ഹോർട്ടികൾച്ചർ/പൂന്തോട്ട മാലിന്യങ്ങൾ ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നതും ശേഖരിക്കുന്നതും നിർണ്ണയിക്കാൻ ഒരു സംവിധാനവും നിലവിലില്ല.

വളരെയധികം ജൈവമാലിന്യങ്ങൾ ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ വേർതിരിക്കേണ്ടതായി ഉള്ളതിനാൽ, മാലിന്യം ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്ന ഓരോ യൂണിറ്റും അവരവരുടെ മാലിന്യം

48 എസ്ഡബ്ല്യുഎം ചട്ടങ്ങൾ, 2016-ലെ ചട്ടം 15(ബി) പ്രകാരം

49 കൊച്ചി, കോഴിക്കോട് കോർപ്പറേഷൻ, കോതമംഗലം, പെരിന്തൽമണ്ണ (വിവരം ലഭ്യമല്ല) ആലുവ മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ

50 നെടുമങ്ങാട്, നെയ്യാറ്റിൻകര, ഫെറോക്ക്, വടകര മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ

51 നാല് യുഎൽബികൾ (മരട്, മാവേലിക്കര, കായംകുളം, പെരിന്തൽമണ്ണ മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ) വിവരങ്ങൾ നൽകിയില്ല

ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ പരിപാലിക്കുന്നു എന്നും, പൊതുസ്ഥലങ്ങളിലും ജലാശയങ്ങളിലും മറ്റും തള്ളുകയോ/വലിച്ചെറിയുകയോ ചെയ്യുന്നത് എന്ത് വിലകൊടുത്തും ഒഴിവാക്കുന്നു എന്നും ഉറപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള ചുമതല യുഎൽബികൾക്ക് ഉള്ളതാകുന്നു. എന്നാൽ, ജൈവവും അജൈവവുമായ മാലിന്യം പൊതു സ്ഥലങ്ങളിലും,[52] റോഡിന്റെ വശങ്ങളിലും[53], ജലാശയങ്ങളിലും[54] മറ്റും നിക്ഷേപിച്ചിരുന്നു എന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചത് ചുവടെ കാണിച്ചിരിക്കുന്ന ചിത്രങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കുന്നു.

ജലാശയങ്ങളിൽ മാലിന്യം വലിച്ചെറിയുന്നത്/നിക്ഷേപിക്കുന്നത്

തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷനിലെ കെഎസ്ആർടിസി സെൻട്രൽ ബസ് സ്റ്റാൻഡിന് സമീപം ആമയിഴഞ്ചാൻതോട് (2021 ജൂലൈ)

തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷനിലെ കിള്ളിയാറ് (2021 ആഗസ്റ്റ്)

അന്തരീക്ഷവായുവിന്റെ ഗുണനിലവാരത്തിനും നഗരത്തിലെയും മറ്റു മാലിന്യങ്ങളുടെയും പരിപാലനത്തിനും പ്രത്യേകശ്രദ്ധ നൽകിക്കൊണ്ട് 2030 വർഷത്തോടെ നഗരങ്ങളിലെ ആളോഹരി പരിസ്ഥിതി ആഘാതം കുറയ്ക്കണമെന്ന് സുസ്ഥിരവികസന ലക്ഷ്യം (എസ്ഡിജി) 11.6 നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. മുകളിൽപ്പറഞ്ഞ ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കുന്നതിനുള്ള ഉദ്ദേശ്യങ്ങളിൽ ഒന്ന് വീടുവീടാന്തരമുള്ള മാലിന്യശേഖരണം 100 ശതമാനം നിറവേറ്റുക എന്നതാണ്. മുകളിൽ വെളിപ്പെട്ട ഉദാഹരണങ്ങൾ എസ്ഡിജി ലക്ഷ്യങ്ങൾ നേടുന്നതിൽ നിന്നും സംസ്ഥാനത്തെ അകറ്റുന്നതിനു പുറമെ 'എന്റെ മാലിന്യം എന്റെ ഉത്തരവാദിത്തം' എന്ന സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സംഘടിത പ്രവർത്തനത്തിന്റെ കീഴേതട്ടിലുള്ള നിർവ്വഹണത്തിന്റെ ഫലപ്രാപ്തിയെ സംബന്ധിച്ച് കടുത്ത ഉത്കണ്ഠ ഉയർത്തുകയും ചെയ്യുന്നു.

[52] തിരുവനന്തപുരം, കൊച്ചി കോർപ്പറേഷനുകൾ, ആലുവ, ആലപ്പുഴ, പെരിന്തൽമണ്ണ മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ

[53] കൊച്ചി കോർപ്പറേഷനും മാവേലിക്കര, ആലുവ, മൂവാറ്റുപുഴ, കായംകുളം മുനിസിപ്പാലിറ്റികളും

[54] തിരുവനന്തപുരം, കൊച്ചി കോർപ്പറേഷനുകൾ, കായംകുളം, മാവേലിക്കര മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ

3.2.1.1 കമ്മ്യൂണിറ്റി ഹാളുകൾ, റസ്റ്റോറന്റുകൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള മാലിന്യ ശേഖരണം

കമ്മ്യൂണിറ്റി ഹാളുകൾ, ഹോട്ടലുകൾ, റസ്റ്റോറന്റുകൾ മുതലായ ജൈവ മാലിന്യം പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന സ്ഥാപനങ്ങൾ ജൈവമാലിന്യം ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ സംസ്കരിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ബയോബിൻ, എയ്റോബിൻ, ബയോഗ്യാസ് പ്ലാന്റ് എന്നിങ്ങനെയുള്ള അനുയോജ്യമായ സംവിധാനങ്ങൾ 2017 സെപ്റ്റംബർ 15-നു മുൻപായി സ്ഥാപിക്കുന്നതിനു വേണ്ട നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകാൻ യുഎൽബികളോട് കേരള സർക്കാർ നിർദ്ദേശിച്ചു (2017 ജൂലൈ). എന്നാൽ, 18 യുഎൽബികൾ മേൽപ്പറഞ്ഞ ഉത്തരവ് പാലിച്ചിരുന്നില്ല. പരിശോധന നടത്തിയ 21 യുഎൽബികളിലെ 3131 റസ്റ്റോറന്റുകൾ/കമ്മ്യൂണിറ്റി ഹാളുകളിലും 292 (9.32 ശതമാനം) എണ്ണത്തിൽ മാത്രമേ ഉറവിടതല സംസ്കരണ സംവിധാനങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ഓഡിറ്റ്, 171 റസ്റ്റോറന്റുകളിൽ നടത്തിയ സംയുക്ത ഭൗതിക പരിശോധനയിൽ വെളിപ്പെട്ടത്, 154 റസ്റ്റോറന്റുകൾക്ക് (90 ശതമാനം) ഉറവിട തല സംസ്കരണ സമ്പ്രദായം ഇല്ലായിരുന്നു എന്നാണ്. 22 യുഎൽബികളിൽ 20[55] എണ്ണത്തിലും റസ്റ്റോറന്റുകളിൽ നിന്നുള്ള മാലിന്യം അംഗീകൃതമല്ലാത്ത ഏജൻസികൾ ശേഖരിക്കുകയും പന്നി ഫാമുകളിലേയ്ക്ക് കൊണ്ടുപോവുകയും ചെയ്തിരുന്നു. 2016–ലെ എസ്ഡബ്ല്യൂഎം ചട്ടങ്ങളും, കെഎംആക്ടിലെ വകുപ്പ് 435 പ്രകാരം മാലിന്യം പന്നികൾക്ക് തീറ്റയായി നൽകുന്നത് മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജനത്തിനായുള്ള ഒരു അംഗീകൃത രീതിയല്ല എന്നത് ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്.

തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷനിൽ നാഷണൽ ഹൈവേക്ക് സമീപം ഓടയിൽ മാലിന്യം തള്ളിയിരിക്കുന്നത് (2022 ആഗസ്റ്റ്)

മുനിസിപ്പൽ സ്റ്റാഫുമായി നടത്തിയ സംയുക്ത ഭൗതിക പരിശോധനയിൽ വെളിപ്പെട്ടത് പരിശോധന നടത്തിയ 171 റസ്റ്റോറന്റുകളിൽ 139 ഇടങ്ങളിൽ (81 ശതമാനം) പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന ദ്രവമാലിന്യം സംസ്കരിക്കാൻ ഉള്ള സംവിധാനമോ, സംസ്കരിക്കാനോ/സംഭരിക്കാനോ ഉള്ള കുഴികളോ ഇല്ലായിരുന്നു എന്നും, ആയതിനാൽ മലിനജലം സമീപത്തെ ഓടകളിലേയ്ക്ക് ഒഴുക്കിയിരുന്നു എന്നുമാണ്. ഖര-ദ്രവ മാലിന്യം ശരിയായ രീതിയിൽ നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുന്നു എന്ന് ഉറപ്പുവരുത്താനായി, ഈ 14 യുഎൽബികളിൽ കാലാകാലങ്ങളിൽ ഉള്ള പരിശോധനകളോ, ലൈസൻസുകൾ പുതുക്കുന്ന സമയത്തെ പരിശോധനകളോ നടത്തിയിരുന്നില്ല എന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു. അസംസ്കൃതജലം പൊതു ഓടയിലേയ്ക്ക് ഒഴുക്കിവിട്ട് കോഴിക്കോട് സിറ്റിയിലെ കനോലി തോട്ടിൽ മലിനീകരണം ഉണ്ടാക്കിയ 51 സ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് (29 ഹോട്ടലുകൾ) 2020 ഡിസംബർ മുതൽ 2021 മാർച്ച് വരെ കോഴിക്കോട് ജില്ലാ മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡ് (ഡിപിസിബി) നോട്ടീസ് നൽകിയിരുന്നു. എന്നാൽ, സ്ഥാപനങ്ങൾ പരിഹാരനടപടികൾ എടുത്തോ എന്ന് ഉറപ്പാക്കുന്നതിനായി യാതൊരു തുടർനടപടികളും ഡിപിസിബി കൈക്കൊണ്ടില്ല.

[55] തിരുവനന്തപുരം, കോഴിക്കോട്, കൊച്ചി കോർപ്പറേഷനുകൾ, കായംകുളം, മാവേലിക്കര, നെയ്യാറ്റിൻകര, വടകര, കൊയിലാണ്ടി, അങ്കമാലി, ആലുവ, മരട്, കോതമംഗലം, ഏലൂർ, മൂവാറ്റുപുഴ, മഞ്ചേരി, മലപ്പുറം, പരപ്പനങ്ങാടി, നിലമ്പൂർ, നെടുമങ്ങാട്, ഫെറോക്ക് മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ

മാലിന്യം പരിപാലിക്കാൻ ഉത്തരവാദപ്പെട്ട സ്ഥാപനങ്ങൾ അവരുടെ ചുമതലകൾ നിർവ്വഹിക്കുന്നു എന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തുന്നുണ്ടെന്നും, മാലിന്യം തുറന്ന ഓടയിലേക്ക് ഒഴുക്കിവിടുന്നത് നിയന്ത്രിക്കുകയും കർശന നടപടികളിലൂടെ തടയുകയും ചെയ്യുമെന്നുമായിരുന്നു അന്തിമ കൂടിക്കാഴ്ചയിൽ സർക്കാർ പ്രസ്താവിച്ചത് (2022 മെയ്).

3.2.1.2 പൗൾട്രി സ്റ്റാളുകൾ/ അറവുശാലകൾ എന്നിവയിൽ നിന്നുള്ള മാലിന്യശേഖരണം

എസ്‌ഡബ്ല്യൂഎം ചട്ടങ്ങൾ, 2016 പ്രകാരം ദിവസേന പൗൾട്രി മാലിന്യം ശേഖരിക്കുന്നത് തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങളുടെ ചുമതലയാണ്. എന്നാൽ, പരിശോധന നടത്തിയ മൂന്നു[56] യുഎൽബികളിൽ മാത്രമേ പൗൾട്രി മാലിന്യം ശേഖരിക്കുന്നതിനും നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുന്നതിനും ഉള്ള സംവിധാനം നിലവിൽ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ എന്ന് കാണപ്പെട്ടു. 25 പൗൾട്രി സ്റ്റാളുകൾ, 14 ഇറച്ചി സ്റ്റാളുകൾ, രണ്ടു അറവു ശാലകൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ ഓഡിറ്റ് നടത്തിയ സംയുക്ത ഭൗതിക പരിശോധനയിൽ 13 യുഎൽബികളിൽ[57] പൗൾട്രി മാലിന്യം സ്വകാര്യ ഏജൻസികൾക്കും/പന്നി ഫാമുകൾക്കും നൽകിയിരുന്നതായി കണ്ടു. മൂന്നു യുഎൽബികളിൽ അംഗീകൃത ഏജൻസികൾ ശേഖരിച്ചിരുന്ന പൗൾട്രി മാലിന്യം പ്രതിദിന ഉൽപാദനത്തിന്റെ 50-60 ശതമാനം മാത്രമായിരുന്നു. ബാക്കിയുള്ള പൗൾട്രി മാലിന്യം അനധികൃതമായി പന്നി ഫാമുകൾ ശേഖരിക്കുകയോ, പൊതു സ്ഥലങ്ങളിലോ ജലാശയങ്ങളിലോ നിക്ഷേപിക്കുകയോ ചെയ്തിരുന്നു. തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷനിലെ ജെസിബി ലോഗ് ബുക്ക് ഓഡിറ്റ് സൂക്ഷ്മ പരിശോധന നടത്തിയപ്പോൾ വെളിപ്പെട്ടത്, 2020-21–ൽ 49 സന്ദർഭങ്ങളിൽ പൊതു സ്ഥലങ്ങളിൽ കൂട്ടിയിട്ടിരുന്ന പൗൾട്രി മാലിന്യം ജെസിബി ഉപയോഗിച്ച് അവിടങ്ങളിൽ തന്നെ കുഴിച്ചു മൂടിയിരുന്നു എന്നാണ്. ഇത് പരിസ്ഥിതിയ്ക്ക് ദോഷവും സമീപവാസികൾക്ക് ആരോഗ്യപ്രശ്നങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കാൻ ഇടയാവുന്നതുമാണ്. മാത്രമല്ല, സംസ്കരണം നടത്താത്ത ഇറച്ചി ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുന്ന മാലിന്യം പന്നികൾക്ക് നൽകുന്നത് മൃഗങ്ങൾക്ക് അപകടകരമായ ആരോഗ്യപ്രശ്നങ്ങൾക്കു പുറമെ, ബാഹ്യജന്തുരോഗങ്ങളും മറ്റു രോഗാണുക്കളും മനുഷ്യരിലേക്ക് പടരുവാൻ ഉള്ള സാദ്ധ്യതയും സൃഷ്ടിക്കുന്നു. കംപോസ്റ്റ് സൗകര്യം ഇല്ലാത്ത ചന്തകളിൽ നിന്നും ജൈവമാലിന്യം നീക്കുന്നതിനായി മൃഗഫാമുകൾ, മീനുകൾക്കുള്ള ആഹാരം ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്ന യൂണിറ്റുകൾ, ചിക്കൻ റെൻഡറിംഗ് പ്ലാന്റുകൾ മുതലായവയുമായി ഏർപ്പാടുണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ട് എന്ന് സർക്കാർ മറുപടിയിൽ പറഞ്ഞെങ്കിലും (2022 മെയ്), ഇതിനായി രേഖാമൂലമുള്ള തെളിവുകളൊന്നും തെരഞ്ഞെടുത്ത യുഎൽബികൾ ഓഡിറ്റിന് നൽകിയിരുന്നില്ല.

പൗൾട്രി സ്റ്റാളുകളുടെ പ്രവർത്തനത്തെ കുറിച്ച് മലിനീകരണ നിയന്ത്രണ ബോർഡിന്റെ ന്യൂനതയാർന്ന മേൽനിരീക്ഷണം

കേരള സർക്കാർ പുറപ്പെടുവിച്ച (2021 ഒക്ടോബർ) മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശങ്ങൾ പ്രകാരം പൗൾട്രി സ്റ്റാളുകൾക്ക് ലൈസൻസ് നൽകുന്നതിന്, പൗൾട്രി/ഇറച്ചി സ്റ്റാളുകൾ ജില്ലയ്ക്കുള്ളിലോ, ജില്ലയിൽ പ്ലാന്റുകൾ ഇല്ലെങ്കിൽ സമീപ ജില്ലയിലോ നിലവിലുള്ള ലൈസൻസുള്ള/അംഗീകൃത റെൻഡറിംഗ്[58] പ്ലാന്റുകളുമായി ഉടമ്പടിയിൽ ഏർപ്പെടേണ്ടതാണ്.

ജില്ലാ പിസിബികൾ ചിക്കൻസ്റ്റാളുകൾ പ്രവർത്തിക്കാൻ അനുവാദം നൽകിയപ്പോൾ ഉടമസ്ഥർ ലൈസൻസുള്ള റെൻഡറിംഗ് പ്ലാന്റുകളുമായി ഉടമ്പടിയിൽ

---

[56] തിരുവനന്തപുരം, കൊച്ചി കോർപ്പറേഷനുകൾ, ഫെറോക്ക് മുനിസിപ്പാലിറ്റി

[57] കായംകുളം, മാവേലിക്കര, പരപ്പനങ്ങാടി, നിലമ്പൂർ, മഞ്ചേരി, ഏലൂർ, അങ്കമാലി, ആലുവ, കോതമംഗലം, മരട്,മൂവാറ്റുപുഴ, നെയ്യാറ്റിൻകര, നെടുമങ്ങാട്

[58] പൗൾട്രി സംബന്ധമായ മാലിന്യത്തിന്റെ അനെയ്റോബിക് ദഹനം സമയം എടുക്കും, തൂവൽ പോലുള്ള ചില മാലിന്യം സംസ്കരിക്കാൻ കഴിയുകയുമില്ല. തൂവൽ ഉൾപ്പെടെയുള്ള എല്ലാ പൗൾട്രി മാലിന്യങ്ങളും കശാപ്പ് മാലിന്യങ്ങളും സംസ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള അംഗീകൃത സാങ്കേതികവിദ്യയാണ് റെൻഡറിംഗ്

ഏർപ്പെട്ടിരുന്നോ എന്ന് ഉറപ്പാക്കിയിരുന്നില്ല എന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു. വ്യവസായ മേഖലയെ തരംതിരിച്ച പ്രകാരം പൗൾട്രി സ്റ്റാളുകൾ ഓറഞ്ച് കാറ്റഗറിയ്ക്ക് കീഴിൽ വരുന്നതുകാരണം ഈ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ വർഷത്തിൽ കുറഞ്ഞത് ഒരു പരിശോധനയെങ്കിലും പിസിബി നടത്തേണ്ടത് നിർബന്ധമായിരുന്നു. ഈ പൗൾട്രി സ്റ്റാളുകളിൽ മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന സംവിധാനത്തിന്റെ നിലവാരസ്ഥിതി വിലയിരുത്തുന്നതിന് ആനുകാലിക പരിശോധനകളൊന്നും നടത്താതെ, പിസിബി അവരുടെ അനുമതി അഞ്ചു കൊല്ലത്തേയ്ക്ക് പുതുക്കി നൽകി. ദ്രവമാലിന്യം സംസ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള സംവിധാനങ്ങളുടെ അഭാവത്തിൽ അസംസ്കൃത ദ്രവമാലിന്യം മണ്ണിലേയ്ക്കും, സമീപത്തെ പൊതു ഓടകളിലേയ്ക്കും നേരിട്ട് ഒഴുക്കി വിട്ടതായി 16 യുഎൽബികളിലെ സംയുക്ത ഭൗതിക പരിശോധനയിൽ കണ്ടിരുന്നു. അധികാരികളുടെ സമയോചിതമായ ഇടപെടലുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ പൗൾട്രി മാലിന്യം ഇത്തരത്തിൽ വൃത്തിഹീനമായി നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുന്നത് തടയാമായിരുന്നു.

ഇപ്പോൾ, സംസ്ഥാനത്ത് 12 റെൻഡറിംഗ് യൂണിറ്റുകൾ മാത്രമെ നിലവിൽ ഉള്ളൂ. ഇവയുടെ മൊത്തം ശേഷി 372 റ്റിപിഡി ആയിരുന്നത് ആകെ പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന പൗൾട്രി മാലിന്യത്തിന്റെ 34 ശതമാനം മാത്രം സംസ്കരിക്കുവാൻ കഴിവുള്ളതായിരുന്നു.

ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷണം സർക്കാർ അംഗീകരിക്കുകയും പൗൾട്രി സ്റ്റാളുകൾ റെൻഡറിംഗ് പ്ലാന്റുകളുമായി ഉടമ്പടിയിൽ ഏർപ്പെടാൻ നിർബന്ധിക്കണമെന്ന് തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് കർശനനിർദ്ദേശം നൽകിയിട്ടുണ്ട് എന്ന് അന്തിമകൂടിക്കാഴ്ചയിൽ (2022 മെയ്) അറിയിക്കുകയും ചെയ്തു. എല്ലാ ജില്ലകളിലും റെൻഡറിംഗ് പ്ലാന്റുകൾ സ്ഥാപിക്കുവാൻ നടപടികൾ തുടങ്ങിയതായും പ്രസ്താവിക്കപ്പെട്ടു.

അറവുശാലകളിലെ മാലിന്യം

ബന്ധപ്പെട്ട അധികാരികൾ അംഗീകരിച്ച അറവുശാലയിൽ അല്ലാതെ മുനിസിപ്പൽ പ്രദേശത്ത് ഒരാളും ഒരു മൃഗത്തെയും കശാപ്പ് ചെയ്യരുത് എന്ന്, മൃഗങ്ങളോടുള്ള ക്രൂരത തടയൽ (അറവുശാല) ചട്ടങ്ങൾ, 2001-ലെ ചട്ടം 3(1) നിഷ്കർഷിക്കുന്നു. കേരള മുനിസിപ്പാലിറ്റി നിയമം നിഷ്കർഷിക്കുന്ന പ്രകാരം, എല്ലാ മുനിസിപ്പാലിറ്റിയും മുനിസിപ്പൽ അറവു ശാലകൾക്ക് മതിയായ സ്ഥലങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുകയും മുനിസിപ്പൽ അറവുശാലകൾ ശുചിയായ രീതിയിൽ സൂക്ഷിക്കുന്നതിന് വേണ്ട ഏർപ്പാടുകൾ ചെയ്യേണ്ടതുമാണ്.

നെയ്യാറ്റിൻകര മുനിസിപ്പാലിറ്റിയിൽ അറവുശാലയിൽ നിന്നും ഓടയിലേക്ക് കശാപ്പുമൃഗങ്ങളുടെ ആന്തരികാവശിഷ്ടങ്ങൾ ഒഴിക്കിവിട്ടത് (2021 സെപ്റ്റംബർ)

ജില്ലാ മൃഗസംരക്ഷണ ഉദ്യോഗസ്ഥർ നൽകിയ വിവരങ്ങൾ പ്രകാരം, പരിശോധന നടത്തിയ 22 യുഎൽബികളിൽ 72 അറവുശാലകൾ ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും ഒന്നിനുപോലും പിസിബിയുടെ പ്രവർത്തനത്തിനുള്ള അനുമതി ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. പരിശോധന നടത്തിയ യുഎൽബികളിൽ പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന അറവുമാലിന്യം ഒരു ദിവസം ശരാശരി 6.12 ടൺ ആയിരുന്നു. യുഎൽബി കളിൽ അംഗീകാരം ഉള്ള കശാപ്പുശാലകളുടെ അഭാവം, നഗര പരിധിക്കുള്ളിൽ വൃത്തിഹീനമായ രീതിയിലുള്ള നിയമവിരുദ്ധ കശാപ്പിന് അവസരമുണ്ടാക്കും.

3.2.2 അപകടകരമായ ഗാർഹിക മാലിന്യത്തിന്റെ ശേഖരണം

എസ്ഡബ്ല്യൂഎം ചട്ടങ്ങളിലെ ചട്ടം 15(1) പ്രകാരം യുഎൽബികൾ അപകടകരമായ ഗാർഹിക[59] മാലിന്യങ്ങൾക്കായി മാലിന്യ നിക്ഷേപകേന്ദ്രങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കേണ്ടതും, സുരക്ഷിതമായ നിർമ്മാർജ്ജനത്തിന് അപകടകരമായ ഗാർഹികമാലിന്യം ഈ കേന്ദ്രങ്ങളിൽ നിക്ഷേപിക്കുവാൻ മാലിന്യജനയിതാക്കൾക്ക് വേണ്ട നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകേണ്ടതുമാണ്. അപകടകരമായ ഗാർഹിക മാലിന്യം അന്തിമ നിർമ്മാർജ്ജനത്തിനായി നിക്ഷേപകേന്ദ്രങ്ങളിൽ/മെറ്റീരിയൽ റിക്കവറി ഫെസിലിറ്റി (എംആർഎഫ്) കളിൽ നിന്നോ, വീടുകളിൽ നിന്നോ നേരിട്ട് ശേഖരിക്കുന്നതിന് പൊതു ബയോ–മെഡിക്കൽ മാലിന്യസംസ്കരണ നിർമ്മാർജ്ജനസംവിധാനവുമായി യുഎൽബികൾ കരാറിലേർപ്പെടണമെന്ന് ബയോ–മെഡിക്കൽ മാലിന്യപരിപാലന ചട്ടങ്ങൾ, 2016 നിഷ്കർഷിക്കുന്നു.

- സങ്കീർണ്ണമായതും, ദീർഘകാലമായ അല്ലെങ്കിൽ ഗുരുതരമായ, ജീവനു ഭീഷണിയുള്ള/ജീവൻ പരിമിതപ്പെടുത്തുന്ന ആരോഗ്യ അവസ്ഥയുള്ളവർക്കും, കിടപ്പ രോഗികൾക്കും തദ്ദേശസ്ഥാപനങ്ങൾ സാന്ത്വന പരിചരണസേവനങ്ങൾ നൽകുന്നതായി ശ്രദ്ധിക്കപ്പെട്ടു. 2016-2021 കാലയളവിൽ പരിശോധന നടത്തിയ യുഎൽബികൾ 14185 രോഗികൾക്ക് സാന്ത്വന പരിചരണ പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുന്നതിന് ₹13.50 കോടി ചെലവിട്ടുകയുണ്ടായി. ഇതിൽ ഉപകരണങ്ങളും മരുന്നുകളും, സിറിഞ്ചുകൾ, യൂറിൻ ബാഗുകൾ, കത്തീറ്റർ, റൈൽസ് ട്യൂബുകൾ എന്നിങ്ങനെയുള്ള ഡിസ്പോസിബിൾ ഇനങ്ങളുടെ വാങ്ങലും ഉൾപ്പെടുന്നു. ആയതിനാൽ സാന്ത്വന പരിചരണ വീടുകളിൽ ജന്യമാകാനിടയുള്ള ബയോ-മെഡിക്കൽ മാലിന്യത്തിന്റെ ഗണ്യമായ അളവിനെക്കുറിച്ച് യുഎൽബികൾക്ക് അറിവുള്ളതാണ്. എന്നാൽ അത്തരം വീടുകളിൽ നിന്ന് പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന ബയോ-മെഡിക്കൽ മാലിന്യം ശേഖരിക്കുവാൻ, പരിശോധന നടത്തിയ 13 യുഎൽബികൾ[60] യാതൊരു നടപടിയും എടുത്തതായി കണ്ടില്ല. ബാക്കിയുള്ള യുഎൽബികൾ ഓഡിറ്റിനോട് പറഞ്ഞത് അവർ അത്തരം മാലിന്യം സംസ്കരണകേന്ദ്രങ്ങളിലേയ്ക്ക് നീക്കംചെയ്യുവാൻ സമീപത്തെ ആശുപത്രികൾക്ക് കൈമാറിയിരുന്നു എന്നാണ്.

- പരിശോധന നടത്തിയ ഒരു യുഎൽബിയും അപകടകരമായ ഗാർഹിക മാലിന്യം നിക്ഷേപിക്കുന്നതിനും ശേഖരിക്കുന്നതിനും വേണ്ടി മാലിന്യ നിക്ഷേപ സ്ഥാനങ്ങളോ/കേന്ദ്രങ്ങളോ സ്ഥാപിച്ചിരുന്നില്ല. തൽഫലമായി അപകടകരമായ ഗാർഹിക മാലിന്യം റോഡിന്റെ വശങ്ങളിലും പൊതു സ്ഥലങ്ങളിലും കൂട്ടിയിട്ടിരിക്കുന്ന ഉദാഹരണങ്ങൾ തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട യുഎൽബികളിലെ[61] സംയുക്ത പരിശോധനയിൽ കണ്ടിരുന്നു. ഇത് പരിസ്ഥിതിക്കും ആരോഗ്യത്തിനും വിപത്തുകൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നു.

3.2.3 സാനിറ്ററി മാലിന്യങ്ങളുടെ ശേഖരണം

ഉപയോഗം കഴിഞ്ഞ ഡയപ്പറുകൾ, സാനിറ്ററി ടൗവലുകളും, നാപ്കിനുകളും, ടാംപണുകൾ, ഉറകൾ, ഇൻകണ്ടിനൻസ് ഷീറ്റുകൾ, ഇതേ സ്വഭാവത്തിൽ ഉള്ള

[59] ആവശ്യം കഴിഞ്ഞ പെയിന്റ് ഡ്രമ്മുകൾ, കീടനാശിനികൾ, സിഎഫ്എൽ ബൾബുകൾ, ട്യൂബ് ലൈറ്റുകൾ, കാലാവധി കഴിഞ്ഞ മരുന്നുകൾ, പൊട്ടിയ മെർക്കുറി തെർമോമീറ്ററുകൾ ഉപയോഗം കഴിഞ്ഞ ബാറ്ററികൾ, ഉപയോഗം കഴിഞ്ഞ സൂചിയും സിറിഞ്ചുകളും, ഉപയോഗശൂന്യമായ ഗ്ലൗസുകൾ മുതലായവ അപകടകരമായ ഗാർഹിക മാലിന്യത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.

[60] കോഴിക്കോട്, തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷനുകൾ, വടകര, ഏലൂർ, ആലുവ, മരട്, കോതമംഗലം, അങ്കമാലി, മൂവാറ്റുപുഴ, മാവേലിക്കര, കായംകുളം, നെടുമങ്ങാട്, നെയ്യാറ്റിൻകര മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ

[61] കൊച്ചി കോർപ്പറേഷൻ, നെയ്യാറ്റിൻകര, ഏലൂർ, ആലുവ മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ

മറ്റേതെങ്കിലും മാലിന്യം എന്നിവയെല്ലാം അടങ്ങുന്നതാണ് സാനിറ്ററി മാലിന്യം. പരിശോധന നടത്തിയ യുഎൽബികൾ ഒന്നും തന്നെ സാനിറ്ററി മാലിന്യം ശേഖരിക്കുകയോ സാനിറ്ററി മാലിന്യത്തിനായി സമൂഹതല നിർമ്മാർജ്ജന സംവിധാനം ഏർപ്പെടുത്തുകയോ ചെയ്തിരുന്നില്ല എന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു. സാനിറ്ററി മാലിന്യം പതിവായി ശേഖരിക്കുവാൻ ഒരു സംവിധാനം ഇല്ലാത്തതിനാൽ, അത് ഖരമാലിന്യവുമായി ഇടകലരുവാൻ ഉള്ള സാഹചര്യം ഉണ്ടാക്കുകയും, ഇത് വേർതിരിക്കലിന് വളരെയധികം ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടാക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതിനു പുറമേ, പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യവും സാനിറ്ററി മാലിന്യവും തുറസ്സായ സ്ഥലങ്ങളിൽ കത്തിക്കുന്നതിനും തദ്വാരാ പാരിസ്ഥിതിക പ്രശ്നങ്ങൾക്കും ഇടയാക്കി.

സർക്കാർ അന്തിമകൂടിക്കാഴ്ചയിൽ (2022 മെയ്) ഓഡിറ്റിന്റെ കണ്ടെത്തലുകളെ അംഗീകരിക്കുകയും, അപകടകരമായ ഗാർഹികമാലിന്യം, സാനിറ്ററി മാലിന്യം എന്നിവ ശേഖരിക്കുന്നതിനും നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുന്നതിനും നിലവിൽ ഒരു സംവിധാനവും തന്ത്രവും ഇല്ല എന്നു പറയുകയും ചെയ്തു. എറണാകുളത്തും ചുറ്റുമുള്ള ചില പഞ്ചായത്തുകളിൽ ഒരു പൈലറ്റ് സ്റ്റഡി നടത്തുകയും, അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സാനിറ്ററി മാലിന്യം ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഗാർഹിക ബയോ–മെഡിക്കൽ മാലിന്യ ശേഖരണവും നിർമ്മാർജ്ജനവും സംബന്ധിച്ച മാർഗ്ഗരേഖകൾ പുറപ്പെടുവിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട് (2022 മെയ്) എന്നും പറയുകയുണ്ടായി.

യുഎൽബികളിൽ സാനിറ്ററി മാലിന്യം ശേഖരിക്കുന്നതിനും സംസ്കരിക്കുന്നതിനും സൗകര്യമൊരുക്കുന്നതിന് അടിയന്തിര നടപടി സ്വീകരിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

റെയിൽവേ സ്റ്റേഷനുകളിൽ നിന്നുള്ള മാലിന്യം ശേഖരിക്കാതിരുന്നതു മൂലമുള്ള പരിസ്ഥിതി മലിനീകരണം

റയിൽവേ സ്റ്റേഷനിലെ മാലിന്യ സംസ്കരണത്തിനും നിർമ്മാർജ്ജനത്തിനും ആവശ്യമായ റിസോഴ്സ് റിക്കവറി ഫെസിലിറ്റിയുടെ പ്രവർത്തനത്തിനും പരിപാലനത്തിനുമായി, തിരുവനന്തപുരം സെൻട്രൽ റയിൽവേ സ്റ്റേഷൻ സികെസിഎല്ലുമായി ധാരണാപത്രത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടു (2020 സെപ്റ്റംബർ). ബയോകംപോസ്റ്റർ മെഷീൻ പ്രവർത്തനക്ഷമമല്ലാത്തതു കാരണം വേർതിരിച്ച ജൈവമാലിന്യം കെട്ടുകെട്ടായി ഫെസിലിറ്റിയുടെ പുറത്ത് കൂട്ടിയിട്ടത്, ദുഷിച്ച ഗന്ധം ഉണ്ടാക്കുന്നതിനും മാലിന്യകൂമ്പാരത്തിൽ നിന്ന് ലീച്ചെറ്റ് ഊർന്നൊലിക്കുന്നതിനും ഇടയാക്കി. ഈ ജൈവമാലിന്യം, സികെസിഎൽ എടുത്തുമാറ്റി കെഐഎൽ–ന്റെ ലാൻഡ്ഫില്ലിലേക്ക് കൊണ്ടു പോകുമെന്ന് റെയിൽവേ അധികാരികൾ പറഞ്ഞു. എന്നാൽ, ഈ മാലിന്യം സികെസിഎൽ തിരുവനന്തപുരം ജില്ലയിലെ പാലിയോട് എന്ന സ്ഥലത്തെ സ്വകാര്യഭൂമിയിൽ കുഴിച്ചുമൂടുകയായിരുന്നു[62] എന്നാണ് സികെസിഎല്ലിലെ രേഖകളുടെ പരിശോധന വെളിപ്പെടുത്തിയത്. മാലിന്യത്തിന്റെ കാര്യക്ഷമമായ പരിപാലനം നടപ്പാക്കേണ്ട ഏജൻസി തന്നെ ഇത്തരം അശാസ്ത്രീയ നിർമ്മാർജ്ജന രീതികൾ അവലംബിക്കുന്നത് ന്യായീകരിക്കത്തക്കതല്ല.

ഇതിനുപുറമെ, റെയിൽവേ സ്റ്റേഷനിലും ഡിപ്പോ പരിസരത്തും ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്ന ദ്രവമാലിന്യങ്ങൾ സംസ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള മലിനജലസംസ്കരണ പ്ലാന്റിന്റെ പണി

[62]തെരുവുകൾ, തുറന്ന പൊതു ഇടങ്ങൾ, അഴുക്കുചാലുകൾ മുതലായവയിൽ മാലിന്യം തള്ളുകയോ/ വലിച്ചെറിയുകയോ/നിർമ്മാർജ്ജനം ചെയ്യുകയോ കത്തിക്കുകയോ കുഴിച്ചുമൂടുകയോ ചെയ്യരുതെന്നും, മാലിന്യം ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ വേർതിരിച്ച് മാലിന്യം ശേഖരിക്കാൻ അംഗീകാരമുള്ളവർക്ക് കൈമാറണമെന്നും, മുനിസിപ്പൽ അധികാരികൾ നേരിട്ട് മാലിന്യം ഉൽപാദിപ്പിക്കുന്നവരോട് നിർദ്ദേശിക്കണമെന്ന് എംഎസ്ഡബ്ല്യൂഎം മാനുവൽ ആവശ്യപ്പെടുന്നു.

പൂർത്തീകരിച്ചിട്ടില്ല എന്നും ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു. പ്ലാന്റ് ഇതുവരെയും പ്രവർത്തനക്ഷമമാക്കാത്തതുമൂലം, പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന മലിനജലം റെയിൽവേ കോമ്പൗണ്ടിന്റെ അടിയിലൂടെ ഒഴുകുന്ന ആമയിഴഞ്ചാൻ തോടിലേയ്ക്ക് ഒഴുക്കിയിരുന്നു. കനാലിലേക്ക് വലിച്ചെറിയുന്ന പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യത്തിനു പുറമെ ദ്രവമാലിന്യവും ഒഴുക്കി വിടുന്നത് ജലാശയത്തെ മലിനമാക്കുന്നത് കൂടാതെ, മഴക്കാലത്ത് നഗരങ്ങളിൽ വെള്ളപ്പൊക്കത്തിന്റെ സാദ്ധ്യതയ്ക്കും വഴിതെളിക്കുന്നു.

3.3 പരിവഹനം

മാലിന്യം നിറഞ്ഞുകവിയുന്നതും ചിന്നിച്ചിതറികിടക്കുന്നതും ഒഴിവാക്കുന്നതിനായി പതിവായും ക്രമമായും, മുൻകൂട്ടി അറിയിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഇടവേളകളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന രീതിയിൽ, ശരിയായ സംയോജനത്തോടെയുള്ള പ്രാഥമികതലത്തിലും ദ്വിതീയതലത്തിലുമുള്ള ശേഖരണ-പരിവഹന-സംവിധാനമാണ് എംഎസ്ഡബ്ള്യൂഎം മാന്വൽ നിഷ്കർഷിക്കുന്നത്. ഇതിനുപുറമെ, മാലിന്യം കൊണ്ടുപോകുന്ന വാഹനങ്ങൾ മാലിന്യസംഭരണ ഡിപ്പോയിലെ സജ്ജീകരണങ്ങളുടെ രൂപകല്പനയുമായി യോജിക്കുന്നതും, അനായാസം പ്രവർത്തിപ്പിക്കാവുന്നതും, വേർതിരിക്കപ്പെട്ട മാലിന്യങ്ങൾ വഹിച്ചു കൊണ്ടു പോകുവാൻ കഴിവുള്ളതുമായിരിക്കണം. ഉൽപാദനവും മാലിന്യ ശേഖരണവും ശാസ്ത്രീയമായി നിർണ്ണയിക്കാൻ യുഎൽബികൾ ശ്രമിക്കാത്തതിനാൽ വാഹനങ്ങളുടെ ആവശ്യകതയെക്കുറിച്ച് യഥാർത്ഥമായി വിലയിരുത്താൻ യുഎൽബികൾക്ക് കഴിഞ്ഞില്ലെന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു.

മാലിന്യം കൊണ്ടുപോകാൻ ഉപയോഗിക്കുന്ന വാഹനങ്ങൾ മൂടിയുള്ളതും മാലിന്യം പൊതു ജനങ്ങൾക്ക് ദൃശ്യമാകാത്ത രീതിയിൽ കൊണ്ടു പോകാവുന്നതും ആയിരിക്കണം. സംസ്കരണ നിർമ്മാർജ്ജന സംവിധാനത്തിലേക്കു കൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ മാലിന്യവും ലീച്ചെറ്റും വഴിയിൽ തൂവുന്നത് തടയാൻ ശരിയായ ശ്രദ്ധ നൽകണം. പ്രാദേശിക സാഹചര്യങ്ങളും സംസ്കരണ കേന്ദ്രത്തിന്റെ സ്ഥാനവും കണക്കിലെടുത്ത് ഉന്തുവണ്ടികൾ, ഓട്ടോ ടിപ്പറുകൾ, ടിപ്പർ ട്രക്കുകൾ, കോംപാക്ടറുകൾ എന്നിവ പോലുള്ള വിവിധ തരം വാഹനങ്ങൾ മാലിന്യ ശേഖരണത്തിനും പരിവഹനത്തിനുമായി യുഎൽബികൾ ഉപയോഗിക്കുന്നു.

3.3.1 വേർതിരിവ് ഇല്ലാത്ത വാഹനങ്ങളും/കവചിതമല്ലാത്ത വാഹനങ്ങളും ഉപയോഗിച്ചത്

അതാത് സംസ്കരണ നിർമ്മാർജ്ജന കേന്ദ്രത്തിലേക്ക് മാലിന്യം കൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ, വേർതിരിക്കപ്പെട്ട മാലിന്യം പരിവഹനത്തിന്റെ ഒരു ഘട്ടത്തിലും ഇടകലരുന്നില്ലായെങ്കിൽ മാത്രമേ ഉറവിടത്തിലെ വേർതിരിക്കൽ വിജയകരമാകുകയുള്ളൂ. പരിശോധന നടത്തിയ യുഎൽബികളിൽ, ഏഴിടങ്ങളിൽ[63] കവചിതമല്ലാത്ത വാഹനങ്ങൾ മാലിന്യം കൊണ്ടുപോകുന്നതിന് ഉപയോഗിച്ചത്, മാലിന്യം വഴിനീളെ തൂവുന്നതിനും, ചിന്നിച്ചിതറുന്ന തിനും ഇടയാക്കി. തെരഞ്ഞെടുത്ത യുഎൽബികളിൽ മാലിന്യ പരിവഹനത്തിന് ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന വിവിധ ഇനം വാഹനങ്ങളിൽ, 35.24 ശതമാനം വാഹനങ്ങൾക്ക് മാത്രമേ വേർതിരിക്കൽ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. 58.13 ശതമാനം വാഹനങ്ങൾ റിപ്പയർ പണികൾ, ഫിറ്റ്നസ്സിന്റെ നഷ്ടം എന്നിങ്ങനെയുള്ള വിവിധ കാരണങ്ങളാൽ പ്രവർത്തനക്ഷമമായിരുന്നില്ല.

[63]കൊച്ചി, തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷനുകൾ, ആലുവ, കോതമംഗലം, മൂവാറ്റുപുഴ, നെടുമങ്ങാട്, നെയ്യാറ്റിൻകര മുനിസിപ്പാലിറ്റികൾ

നിലവിലുള്ള മൂടിയില്ലാത്ത വാഹനങ്ങൾ കവചിത വാഹനങ്ങളാക്കി മാറ്റപ്പെട്ടു കൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്നും മാലിന്യം കൊണ്ടുപോകുന്ന വാഹനങ്ങളിൽ ജിപിഎസ് ലഭ്യമാക്കുന്നത് ഉറപ്പാക്കുമെന്നും സർക്കാർ മറുപടി പറഞ്ഞു (2022 മെയ്).

3.3.2 മാലിന്യ പരിവഹനത്തിനുള്ള സ്വന്തം വാഹനങ്ങൾ നിഷ്ക്രിയമായി കിടക്കുകയും സ്വകാര്യ വാഹനങ്ങൾ വാടകയ്ക്ക് എടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നത്

- മാലിന്യം നീക്കുന്നതിനായി കൊച്ചി കോർപ്പറേഷന് (കോർപ്പറേഷൻ) 97 വാഹനങ്ങൾ ഉണ്ട്. ഇതിൽ 66 വാഹനങ്ങൾ[64] ഓഡിറ്റിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്ന അഞ്ചുവർഷക്കാലം റോഡിൽ ഇറക്കാൻ കഴിയാത്ത നിലയിൽ ആയിരുന്നു. വാഹനങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കാതെ കിടന്നിരുന്നതിന്റെ മുഖ്യകാരണം ഫിറ്റ്നസ്സ് ലഭ്യമാക്കാനുള്ള, നാല് മാസം മുതൽ 74 മാസം വരെ നീണ്ട കാലതാമസമായിരുന്നു. നടപടിക്രമങ്ങളിലെ താമസത്തിന് പുറമേ ആരോഗ്യ സ്റ്റാന്റിംഗ് കമ്മിറ്റി/യുഎൽബികളുടെ കൗൺസിലുകൾ എന്നിവയിൽ നിന്നും അനുമതി ലഭിക്കുവാനും കോൺട്രാക്ടർമാർ കേടുപാടുകൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനും ഗണ്യമായ കാലതാമസം ഉണ്ടായി എന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു. 2022 മാർച്ച് വരെ, കവചിത ടിപ്പറുകളുടെ കാര്യത്തിൽ 15 മാസങ്ങൾ വരെയും, കോംപാക്ടറുകൾക്ക് 23 മാസങ്ങൾ വരെയും, ജെസിബിക്ക് 41 മാസങ്ങൾ വരെയും, മിനി ജെസിബിക്ക് 62 മാസങ്ങൾ വരെയും, ആപ്പെ ട്രക്കുകൾക്ക് 74 മാസങ്ങൾ വരെയും ആയിരുന്നു കാലതാമസം നേരിട്ടത്. ഫിറ്റ്നസ് സംബന്ധമായ ക്ലിയറൻസ് കിട്ടാത്തതു കാരണം ഈ വാഹനങ്ങൾ ഇപ്പോഴും റോഡിൽ ഇറക്കാൻ സാധിക്കാതെ കിടക്കുന്നു. മാലിന്യ പരിവഹനത്തിനായി കോർപ്പറേഷൻ വാഹനങ്ങൾ വാടകയ്ക്ക് എടുക്കുന്നതിനായി 2017-2021 കാലയളവിൽ ₹27.53 കോടി ചെലവാക്കുകയുണ്ടായി.

- സമാന്തരമായി, കോർപ്പറേഷൻ 2020 ജൂലൈ വരെ ഖര/പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യങ്ങൾക്ക് ₹450/ടൺ മുതൽ ₹2100/ടൺ എന്ന തോതിൽ, കരാർ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ശരാശരി 44 വാഹനങ്ങൾ വാടകയ്ക്ക് എടുത്തിരുന്നു. കരാർ 2020 ജൂലൈ മുതൽ പ്രാബല്യത്തിൽ വരുന്ന തരത്തിൽ പുതുക്കുകയും ഓരോ വാഹനത്തിനും ₹4850/വാഹനം/ദിവസം വരെ നൽകി വാടകയ്ക്ക് എടുക്കുകയും ചെയ്തു.

  ഫിറ്റ്നസ് ലഭിക്കാൻ സ്വീകരിച്ച നടപടിക്രമങ്ങളായ സ്റ്റാന്റിംഗ് കമ്മിറ്റിയുടെയും കൗൺസിലിന്റെയും അനുമതി, വാഹനങ്ങളുടെ അറ്റകുറ്റപ്പണിക്ക് കൊട്ടേഷൻ ക്ഷണിക്കൽ, പണം നൽകുവാൻ കമ്മിറ്റിയുടെയും കൗൺസിലിന്റെയും അംഗീകാരം ലഭ്യമാക്കൽ എന്നിവ മൂലം ഫിറ്റ്നസ് ക്ലിയറൻസ് ലഭിക്കുവാൻ കാലതാമസം ഉണ്ടായതായി സർക്കാർ മറുപടി പറഞ്ഞു (2022 മെയ്). വാഹനങ്ങൾ ദീർഘകാലം റോഡിൽ ഇറക്കാൻ സാധിക്കാതെ കിടക്കുവാൻ ഇടയാക്കിയ നടപടിക്രമങ്ങളിലെ കാലതാമസം കുറയ്ക്കുന്നതിന് കോർപ്പറേഷന് ഫലപ്രദമായി ഇടപെടാമായിരുന്നു എന്നതിനാൽ മറുപടി ന്യായീകരിക്കത്തക്കതല്ല. കൂടാതെ ഒഴിവാക്കാമായിരുന്ന ഭരണപരമായ താമസം മൂലം സ്വന്തം വാഹനങ്ങൾ റോഡിൽ ഇറക്കാൻ സാദ്ധ്യമല്ലാതെ കിടക്കുമ്പോൾ, വാഹനങ്ങൾ വാടകയ്ക്ക് എടുക്കുന്നതിനായി യുഎൽബികൾ ഗണ്യമായ തുകകൾ ചെലവിടുന്നത് സ്വീകാര്യമായ പ്രവണത അല്ല.

[64] ഒൻപത് കോംപാക്ടറുകൾ, മൂന്നു ജെസിബികൾ, 14 മൂടിയുള്ള ടിപ്പറുകൾ, 37 ആപ്പെ ട്രക്കുകൾ, ഒരു ഓപ്പൺ ടിപ്പർ, രണ്ടു വാനുകൾ

- തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷന് സ്വന്തമായി 120 വാഹനങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നതിൽ 107 വാഹനങ്ങൾ, ജൈവമാലിന്യം വീട്ടുവീടാന്തരം ശേഖരിച്ച് വിളപ്പിൽശാലയിലെ വിൻഡ്രോ കംപോസ്റ്റ് സെന്ററിലേയ്ക്ക് കൊണ്ടു പോകാനായി 2006 മുതൽ 2010 വരെയുള്ള കാലയളവിൽ വാങ്ങിയതായിരുന്നു. 2011 ഡിസംബറിൽ പ്ലാന്റ് അടച്ചു പൂട്ടിയതോടുകൂടി വീട്ടുവീടാന്തരം ജൈവമാലിന്യം ശേഖരിക്കുന്നത് കോർപ്പറേഷൻ നിർത്തലാക്കുകയും ജൈവമാലിന്യം ഉറവിടത്തിൽ തന്നെ സംസ്കരിക്കുന്നത് പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. തുടർന്ന് റോഡു വൃത്തിയാക്കാനും, വലിച്ചെറിയുന്ന മാലിന്യം മാറ്റുവാനും, പ്ലാസ്റ്റിക് മാലിന്യം എംസിഎഫുകളിൽ നിന്നും ആർആർഎഫുകളിലേയ്ക്കു നീക്കുവാനും മാത്രമായി വാഹനങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കുകയും ചെയ്തു. കോർപ്പറേഷൻ വാങ്ങിയ 29 ടിപ്പർ ലോറികളിൽ 13 എണ്ണം മാർച്ച് 2015 മുതൽ മാർച്ച് 2022 വരെ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നില്ല എന്ന് ഓഡിറ്റ് നിരീക്ഷിച്ചു. ബാക്കിയുള്ള 16 ടിപ്പറുകളിൽ മൂന്നെണ്ണം മാത്രമേ പതിവായി ഉപയോഗിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. അതുവഴി 26 വാഹനങ്ങൾ വളരെ കുറച്ച് മാത്രം ഉപയോഗിക്കുന്നതിനോ/ഉപയോഗിക്കാതിരിക്കുന്നതിനോ ഇടയാക്കി. ഇവയിൽ 13 വാഹനങ്ങൾ ഏഴ് മുതൽ 10 വർഷങ്ങൾ വരെ ഉപയോഗിച്ചിട്ടില്ല. ഓഡിറ്റ് നടന്ന അഞ്ചുകൊല്ലക്കാലയളവിലെ ബാക്കിയുള്ള വാഹനങ്ങളുടെ ശരാശരി വാർഷിക ഉപയോഗം ഏഴ് മുതൽ 44 ദിവസങ്ങൾ വരെ ആയിരുന്നു. പന്ത്രണ്ട് ടിപ്പറുകളുടെ ലേലം കോർപ്പറേഷൻ നടത്തിയതിൽ (2022 ഏപ്രിൽ), എട്ട് എണ്ണം തുച്ഛമായ ₹രണ്ട് ലക്ഷം/ടിപ്പർ എന്ന തുകയ്ക്ക് വിൽക്കുകയുണ്ടായി.

  തിരുവനന്തപുരം കോർപ്പറേഷൻ ഏകദേശം 26 വാഹനങ്ങൾ യഥാർത്ഥ ഉപയോഗം ഇല്ലാതെ സൂക്ഷിച്ചിരുന്നതിനു പകരം, ദിവസേന 40-50 ടിപ്പറുകൾ വാടകയ്ക്ക് എടുക്കുന്ന കൊച്ചി കോർപ്പറേഷൻ പോലെയുള്ള ആവശ്യക്കാരായ മറ്റു യുഎൽബികൾക്ക് കൈമാറാൻ വേണ്ട സമയോചിത നടപടികൾ എടുക്കാമായിരുന്നു. ഇതുവഴി വാഹനങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കാതെ കിടക്കുന്നതും, പൊതു പണം നഷ്ടപ്പെടുത്തുന്നതും ഒഴിവാക്കാമായിരുന്നു.

ശുപാർശ 6 : ഉറവിടം/വീടുകൾ, കേന്ദ്രീകൃത തരംതിരിക്കൽ സംവിധാനം, മാലിന്യ സംസ്കരണ സ്ഥലങ്ങൾ എന്നിങ്ങനെ വിവിധതലങ്ങളിൽ മാലിന്യം വേർതിരിക്കൽ, വീട്ടുവീടാന്തരമുള്ള അപകടകരമായ ഗാർഹിക മാലിന്യത്തിന്റെയും സാനിറ്ററി മാലിന്യത്തിന്റെയും ശേഖരണം, മാലിന്യത്തിന്റെ ഫലപ്രദമായ തരംതിരിക്കലിനും ശേഖരണത്തിനും വേണ്ടി പലനിറത്തിലുള്ള ബിന്നുകളുടെ വിതരണം എന്നിങ്ങനെയുള്ള ഫലപ്രദമായ മാർഗ്ഗങ്ങൾ മാലിന്യം തരംതിരിക്കുന്നതിന് യുഎൽബികൾ സ്വീകരിക്കുന്നു എന്ന് സർക്കാർ ഉറപ്പാക്കണം.

ശുപാർശ 7 : മാലിന്യ പരിവഹനത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന വാഹനങ്ങളുടെ യഥാർത്ഥമായ വിലയിരുത്തൽ സർക്കാർ/യുഎൽബികൾ ഉറപ്പാക്കണം. വാഹനങ്ങൾ നന്നാക്കുകയും/റിപ്പയർപണി പൂർത്തിയാക്കുകയും ചെയ്യുന്നതോടൊപ്പം, സ്വന്തം വാഹനങ്ങൾ ദീർഘകാലം റോഡിൽ ഇറക്കാതെയിരിക്കുകയും അതേസമയം വാഹനങ്ങൾ വാടകയ്ക്ക് എടുക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഏർപ്പാട് പരിമിതപ്പെടുത്തുന്നതിനും അടിയന്തിര നടപടി സ്വീകരിക്കേണ്ടതുണ്ട്.